

Sentences Vaticanes - éd. Mühl

Auteur(s) : Epicure ; Métrodore ; Epicuriens anonymes

Voir la transcription de cet item

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

10 Fichier(s)

Mots clés

[Mühl, Peter von der \(1885-1970\), Vatican](#)

Comment citer cette page

Epicure ; Métrodore ; Epicuriens anonymes, Sentences Vaticanes - éd. Mühl, 1922

Department of Philosophy and Cultural Heritage of University Ca' Foscari of Venice ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 16/01/2026 sur la plate-forme EMAN :
<https://eman-archives.org/Epicurei/items/show/25>

Copier

Présentation du document

Date1922

Mentions légales

- Responsabilité éditoriale : Department of Philosophy and Cultural Heritage of University Ca' Foscari of Venice ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Texte : Domaine public

Editeur de la ficheDepartment of Philosophy and Cultural Heritage of University Ca' Foscari of Venice ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Contributeur(s)

- Giovacchini, Julie

- Mouveroux, Saul

LangueGrec ancien

SourceVoir description détaillée du texte : [CIRIS](#)

Nature du documentImprimé - extrait de l'édition complète p. 60-69

Contenus reliés

Ce document n'a pas de relation indiquée avec un autre document du projet.□

Description du document

DescriptionCette édition est transcrite avec ajout de notes critiques la comparant aux éditions de G. Arrighetti (#Ar) et M. Marcovich (#Mar).

Voir description détaillée de l'édition : [CIRIS](#)

Notice créée par [Julie Giovacchini](#) Notice créée le 09/12/2021 Dernière modification le 24/04/2025

XL Όσοι τὴν δόναμιν ἔσχον τοῦ τὸ θαρρῆν μάλιστα ἐν
τῶν ὁμορούντων παρασκευάσασθαι, οὔτοι καὶ ἐβλήσαν μετ'
ἀλλήλων ἥδιστα τὸ βεβαιότατον πλῆγμα ἔχοντες, καὶ πληρο-
στάτην οἰκειότητα ἀπολαβόντες οὐκ ᾤδύνοντο ὡς πρὸς ἑαυ-
τὴν τοῦ τελευτήσαντος προκαταστροφὴν.

GNOMOLOGIUM VATICANUM EPICUREUM.

Ἐπικούρου Περὶ σφῶν ἡσυχίας.

1 Τὸ μακρόν καὶ ἄφθαρτον οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει οὐκ
ἄλλω παρέχει, οὔτε ἡρώε· οὔτε χάρισι συνέχεται· ἐν ἀσθενείᾳ
10 γὰρ πάντα τὰ τοιαῦτα.

2 Ὁ θάνατος οὔδεν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθη-
τεῖ· τὸ δὲ ἀναισθητοῦν οὔδεν πρὸς ἡμᾶς.

3 Οὐ χρονίζει τὸ ἄλγος ἐν τῇ σαρκί, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔκρον
τὸν ἐλάχιστον χρόνον πάρεστι, τὸ δὲ μέσον τὸ ἐπεριτείνων τὸ
15 ἡδόμενον κατὰ σάρκα (οὐ) πολλὰς ἡμέρας ὑπάσχει, οἱ δὲ
πολυχρόνιοι τῶν ἀρρωστίων πλεονάζον ἔχουσιν ἐν τῇ σαρκί
τὸ ἡδόμενον ἢ τὸ ἄλγος.

4 Πᾶσα ἀλγηδὼν ἐνκατεφρόνητος· ἡ γὰρ σύντομον ἔχουσα
τὸ ποιοῦν σύντομον ἔχει τὸν χρόνον, ἡ δὲ χρονίζουσα περὶ
20 τὴν σάρκα ἀβληχρὸν ἔχει τὸν πόνον.

1 τοῦ τὸ θαρρῆν Μετ. τοῦ τὸ θαρρῆν BP τοῦ θαρρῆν FCo²Zf 2 ὁμορούντων BCo² | παρασκευάσασθαι P²παῖσαι BP²Co² | οὔτοι BP, sed cf. p. 59, 16 3 ἥδιστα τὸ ὕδ. ἥδιστα τὸν B ἥδιστα καὶ P(QW) ἥδιστα FCo²Zf ἥδιστα τὸν (βίον) I. corr. πλεονέστατον FCo² 4 πρὸς ἑαυτὴν πρὸς δὲ δέον P² ἑαυτὴν P²Co²Zf, γὰρ P² ἑαυτὴν P² πλεονέστατον Cas. πρόμοιστον Orsini; πρὸς ἑαυτὴν, πρὸς ἑαυτὴν etc. cf. Hülssig 5 προκαταστροφὴν FCo² 6 προσφω- νήσεις Weil 8 = Sent. I 10 τὰ ἐν τῇ σφῶν ἡσυχίᾳ in Us. 'Kl. Schr.' I 313 11 = Sent. II 12 = Sent. IV 14 τὸ δὲ ἐλάχιστον Val. τὸ δὲ μέσον τὸ Val.; τὸ δὲ μέσον D. L. ad lectionem Vaticanam cod., quomodo uix recta sit, cf. Cic. De fin. I 15, 49 (Us. fr. 397 p. 269, 17) | ἐπεριτείνων Harlet ex H. Laert. = ὅτις τινὸς Val. 15 οὐ ὅν Val. 18 = Sen. Ep. 78, 7 (Ep. fr. 446) | σύντομον Val., corr. Us. cf. Sen. summi doloris intentio

5 Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονήματος καὶ καλῶς καὶ δικαίως· ὅπου δὲ τοῦτο μὴ ὑπάρχει, οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν.

6 Οὐκ ἴσιν τὸν λάθρα τι ποιῶντα, ὧν συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους εἰς τὸ μὴ βλάπτειν μηδὲ βλάπτεσθαι, πιστεύειν ὅτι λήσῃ, κἄν μυριάκις ἐπὶ τοῦ παρόντος λανθάνῃ· μέγροι γὰρ κατεστροφῆς ἄδηλον τί λήσῃ.

7 Ἄδικοῦντα λαθεῖν μὲν δύσκολον, πῶς δὲ λαβεῖν ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν ἀδύνατον.

8 Ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος ἠρίσται καὶ εὐπόριστός ἐστιν. ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει καὶ ἔστι δυσπόριστος. 14

9 Κακὸν ἀνάγκη, ἀλλ' οὐδαμῶς ἀνάγκη ζῆν μετὰ ἀνάγκης.

10 Μέμνησο ὅτι θνητός ὢν τῇ φύσει καὶ λαβῶν χρόνον ὁρισμένον ἀνέβης τοῖς περὶ φύσεως διαλογισμοῖς ἐπὶ τὴν ἀπειρίαν καὶ τὸν αἰῶνα καὶ κατείδες

τά τ' ἔόντα τὰ τ' ἰσόμενα πρό τ' ἔόντα. 15

11 Τῶν πλείστων ἀνθρώπων τὸ μὲν ἡσυχάζον κατὰ, τὸ δὲ κινούμενον λυττῶ.

12 Ὁ δίκαιος βίος ἀταρακτώτατος, ὁ δὲ ἄδικος πλείστης ταραχῆς γέμων.

13 Ὡν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὕλου βίου μα- 16
καριότητα, πολὺν μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτήσις.

14 Γινόμενα ἅπασι, οἷς δὲ οὐκ ἴσιν γενέσθαι· δεῖ δὲ τὸν αἰῶνα μηκέτι εἶναι· σὺ δὲ οἶκ ὢν τῆς αἰρίας (κύριος) ἀναβάλλῃ τὸν καιρὸν· ὁ δὲ βίος μελλησῶ παραπόλλυται καὶ εἰς ἕκαστος ἡμῶν ἀσχολούμενος ἀποθνήσκει. 20

1 — Sent. V 2 — Sent. XXXV 3 — fr. 539 4 — Porphyry: De abst. I 49 p. 123, 11 N^o et ad Marc. 37 p. 291, 17 N^o. Sent. XV 10 καινῶν Vat. 11 — fr. 487 12 — Metrodori fr. 37 Koerte | λαχὼν Gu. 13 Hom. Il. A 70 | ἰσόμενα Vat. 14 — Sent. XVII 15 — Sent. XXVII 16 φιλίας D. Laert.: σοφίας Vat. 17 — fr. 204, Sen. Ep. I 15q. cf. Mutschmann, Hermes L (1915) 333 γινόμενα Vat. 18 τῆς αἰρίας οὐκ ὢν Stobaeus III 16, 29 H. | κύριος Stob.: om. Vat. 19 τὸν καιρὸν Stob.: τὸ γὰρ Vat. | εἰς Vat.: om. Leop. διὰ τοῦτο Stob. | cf. Norden, Brest. phil. Abh. IX 3, 17, 1

15 Ἦδη ὥσπερ τὰ ἡμῶν αὐτῶν ἴδια τιμῶμεν, ἂν τε χρησιῶ
ἔχωμεν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ζηλούμενα, ἂν τε μὴ οὕτω
χρῆ καὶ <τὰ> τῶν πέλας, ἂν ἰσχυρικῶς ᾖσιν.

16 Οὐδεὶς βλέπων τὸ κακὸν αἰσθάνεται αὐτό, ἀλλὰ διλειψθεὶς
5 ὡς ἀγαθῷ <ὄντι αὐτῷ καὶ οὐκ ἀποβλέψας> πρὸς τὸ μείζον
αὐτοῦ κακὸν ἐθηρεύθη.

17 Οὗ νέος ματαριστός, ἀλλὰ γέρον βεβιωκός· πολλῶς ὁ
γὰρ νέος ἀκαμὴν πολὺς ὑπὸ τῆς τύχης ἑτεροφρονῶν πλάζεται
ὁ δὲ γέρον καθάπερ ἐν λιμένι τῷ γήρῳ καθιῶρμικεν τὰ πρότε-
10 ρον ἀνελπιστούμενα τῶν ἀγαθῶν ὥσφραλεῖ κατακλείσας χάριτι.

18 Ἀφαιρουμένης προσόψεως καὶ ὀρατικῆς καὶ συννοηστρο-
φῆς ἐκλύεται τὸ ἐρωτικὸν πάθος.

19 Τοῦ γεγονότος ἀμνήμῳ ἀγαθῷ γέρον τήμερον γε-
γνηται.

20 Τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσι φυσικαὶ καὶ ἀναγκαῖαι, αἱ
15 δὲ φυσικαὶ μὲν οὐκ ἀναγκαῖαι δέ, αἱ δὲ οὔτε φυσικαὶ οὔτε
ἀναγκαῖαι ἀλλὰ παρὰ κενὴν δόξαν γινόμεναι.

21 Οὐ βιαστέον τὴν φύσιν ἀλλὰ πειστέον· πείσομεν δὲ τίς
ἀναγκαῖας ἐπιθυμίας ἐκπληροῦντες, τὰς τε φυσικὰς ἂν μὴ
20 βλέπωσι, τὰς δὲ βλαβεράς πικρῶς ἐλέγχοντες.

22 Ὁ ἄπειρος χρόνος καὶ ὁ πεπερασμένος ἴσην ἔχει τὴν
ἡδονήν, εἴαν τις ὀρθῶς αὐτῆς τὰ πέριτα καταματῇ τῷ λογισμῷ.

23 Πᾶσα φίλια δι' ἑαυτὴν αἰρετή· ἀρχὴν δ' εἴληφεν ἀπὸ
τῆς ἰοφιλίας.

1 Ἦδη del. Leop. 2 ζηλούμενα Weil: ζηλούμεθα Vat. ζηλώ-
μεθα Wi. 3 τὸ ἴνα Weil, Wi. | ἀνεπισκῶς Vat., corr. Us.
4 hiatus notavi ei ep. c, aplexi: ἀγαθὸν προσὸν μείζον ἂν τοῦ
Us. ἀγαθῷ πρὸς τι μείζον αὐτοῦ κακόν Croen.; cf. Cic. De
fin. I 10, 33. 14, 47. 5 νέος ἀκαμὴ Croen.: νέος ἀκαμὴ Vat.
quod retinet Leop. ἰσχυρὸς ἀκαμὴ Us. | πολλὰ Hartel 10 χάριτι
Hartel; contra Leop., Croen. qui cfl. p. 44, 8. 13 cf. Weil,
Journ. d. Sav. 1868, 661 | <ὁ>τοῦ Go. | ἀνελπιστῶν Wi. |
ἀγαθοῦ Hartel: ἀγαθὸς Vat. 16 = Sent. XXIX 18 τὰς <τ'>
Us. 21 = Sent. XIX | καὶ ὁ πεπερασμένος post ἡδονήν transp.
D. Laert. 22 cf. Epicuræum Ciceronius De fin. I 20, 69. U
26, 82 | ἀρετή Vat., corr. Us.

24 Ἐνύπνια οὐκ ἔλαχε φύσιν θέλειν οὐδὲ μαντικὴν δύναμιν, ἀλλὰ γίνεται κατὰ ἔμπροσθιν εἰδύλων.

25 Ἡ πενία μετρομένη τῷ τῆς φύσεως τέλει μέγας ἐστὶ πλοῦτος· πλοῦτος δὲ μὴ ὀριζόμενος μεγάλη ἐστὶ πενία.

26 Δεῖ διαλαβεῖν ὅτι καὶ ὁ πολλὸς λόγος καὶ ὁ βραχύς εἰς τὸ αὐτὸ συντείνει.

27 Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἐπιτηδεύματων μόλις τελειοθεῖσιν ὁ καρπὸς ἔρχεται, ἐπὶ δὲ φιλοσοφίας συντρέχει τῇ γνώσει τὸ τερπνόν· οὐ γὰρ μετὰ μάλιστα ἀπόλαυσις, ἀλλὰ ὅσα μάλιστα καὶ ἀπόλαυσις. 14

28 Ὅτε τοὺς προχείρους εἰς φίλον οὔτε τοὺς ὀκνηροὺς δοκιμασίον· δεῖ δὲ καὶ παρακινδυνεύσαι χάριν, χάριν φίλης.

29 Παρησία γὰρ ἔργου χρώμενος φυσιολόγῳ χρησιμεύειν τὰ συμφέροντα πᾶσιν ἀνθρώποις μᾶλλον ἢ βουλοίμην, καὶ μηδεὶς μίλλῃ συνήσειν, ἢ συγκιτασθεύμενος ταῖς δόξαις καρ- 15 ποῦσθαι τὸν πικρὸν παραπέμποντα παρὰ τὸν πολλὸν ἔπαινον.

30 Ἐτοιμάζονται τινες διὰ βίου τὰ πρὸς τὸν βίον, οὐ συνοφῶντες ὥς πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχεται τὸ τῆς γενέσεως φάρμακον.

31 Πρὸς μὲν τᾶλλα δυνατόν ἀσφάλειαν πορίσασθαι, χάριν τοῦ δὲ θανάτου πάντες ἄνθρωποι πόλιν ἀτέλιστα οἰκοῦμεν.

32 Ὁ τοῦ σοφοῦ σεβασμὸς ἀγαθὸν μέγα τῷ σεβομένῳ ἐστὶ.

33 Σαρκεὺς φωνὴ τὸ μὴ πεινῆν, τὸ μὴ διψῆν, τὸ μὴ ὄϊον·

1 = fr. 477 2 Isid.: Isid. Vat. 4 διαλαβεῖν cf. p. 5, 1
: Metrodoro dat Koerte fr. 47 9 μάλιστα Willeke: μάλιστα
Vat. 10 χάριν, χάριν sic Vat. 12 φυσιολόγῳ Vat. φυσιολόγῳ
Pa., corr. Croen. | χρησάμῳ: Isid. Vat., corr. Us. 17 Metrod.
fr. 53 K. cod. Palat.-Heid. 129, 1 inde α πᾶσι θανάσιμον |
post βίον (ὥς βιωσόμενοι μετὰ τὸ λεγόμενον ἔην) habet Stob.
III 16, 21 H, recte, cf. Antiphontis dictum fr. 53^a Diels
20 = Metrod. fr. 51 K (Ep. fr. 339), cod. Pal.-Heid. 2, Philod.
De morte col. XXXVII 27 p. 55 Bæsi (Vol. Hera.³ 1)
21 πάντες ἄνθρωποι om. Pal.-Heid. 22 σεβασμὸς ἀγαθὸν μετὰ
τῶν σεβομένων Vat., corr. Us. 23 = cod. Darmst. 2773
fol. 354^r (Croen., Zentralbl. f. Biblioth. XIV [1897] 562: Leip.
Mnem. N. S. XXXVIII [1910] 68) cf. fr. 200. 602

ταῦτα γὰρ ἔχον τις καὶ ἐλπίζων ἔξειν κἄν (<Δι>) ὑπὲρ εὐδαιμονίας μαχέσονται.

34 Οὐχ οὕτως χρεῖαν ἔχομεν τῆς χρείας παρὰ τῶν φίλων ὥς τῆς πείσεως τῆς περὶ τῆς χρείας.

35 Οὐ δεῖ λυμαινέσθαι τὰ παρόντα τῶν ἀπόντων ἐπιθυμία, ἀλλ' ἐπιλογίζεσθαι ὅτι καὶ ταῦτα τῶν εὐκταίων ἦν.

36 Ὁ Ἐπικούρου βίος τοῖς τῶν ἄλλων συγκρινόμενος ἔνθεν ἡμερότητος καὶ ἀνταρκτίας μῆθος ὢν νομισθεῖη.

37 Ἡσθευῆς ἡ φύσις ἐστὶ πρὸς τὸ κακόν, οὐ πρὸς τὸ ἀγαθόν· ἡδοναῖς μὲν γὰρ ἀφίεται, ἀλγηδύσι δὲ διαλύεται.

38 Μικρὸς παντάπασιν, ὃ πολλαὶ αἰτίαι εὐλογοὶ εἰς ἐξαργυγήν βλεν.

39 Οὐθ' ὁ τὴν χρεῖαν ἐπιζητῶν διὰ παντός φίλος οὐθ' ὁ μηδέποτε συνάπτων· ὁ μὲν γὰρ κατηλεῦσε τῇ χάριτι τὴν ἀμοιβήν, ὁ δὲ ἀποκόπτει τὴν περὶ τοῦ μέλλοντος εὐελπίσταν.

40 Ὁ λέγων πάντα κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι οὐδὲν ἐγκαλεῖν ἔχει τοῦ λέγοντι μὴ πάντα κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι· αὐτὸ γὰρ τοῦτο φησὶ κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι.

41 Γέλαν ἔμει δεῖ καὶ φιλοσοφεῖν καὶ οἰκονομεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς οἰκειώμασι χρῆσθαι καὶ μηδαμῇ λήγειν τὰς ἐκ τῆς ὁρθῆς φιλοσοφίας φωνὰς ἀφιέντας.

42 Ὁ σῆτος χρόνος καὶ γενέσεως τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ καὶ ἀπολαύσεως.

43 Φιλαργυρεῖν ἔδικα μὲν ἄσιβίς, δίκαια δὲ αἰσχροῦν· ἀκρεπὲς γὰρ ῥυπαρώς φείδεσθαι καὶ μετὰ τοῦ δικαίου.

44 Ὁ σοφὸς εἰς τὰ ἀναγκαῖα συγκλεισθεὶς μᾶλλον ἐπίστα-

1 κἄν (<Δι>) Hartel ex fr. 602: καὶ Vat. Darmst. 1 Herm. archa. vinct. Us., Go. cf. Philod. De piet. p. 101 G. 11 μικρὸς] αἰετρός Us. 12 συνάπτων: scri. τῇ φίλῃ τῇ χοτίων 20 γὰρ δὲ] γίλῳ Us. sententiae superiori adiungens, μετὰ τὴν Orsen. | δεῖ] εὐορ.: δεῖν Vat., Us. (= δεῖν) 21 λέγειν Us.: λέγειν Vat. 22 ὁρθῆς Hartel: ὁρθῆς Vat. 23 ἀπολαύσεως Vat., corr. Us. τὸ φείδε . . καὶ Vat. 24 συγκλεισθεὶς scri. cum Go.: συγκριθεὶς Vat. συγκλειθεὶς Us. | παρίσταται Vat., corr. Us.

ται μεταδιδόναι ἢ μεταλαμβάνειν· τηλικούτον αὐταρκείας εὖρε
θησαυρόν.

45 Οὐδὲ κόμπου οὐδὲ φροντῆς ἐργαστικούς οὐδὲ τὴν περι-
μάχητον παρὰ τοῖς πολλοῖς παιδείαν ἐνδεικνυμένους φυσιο-
λογία παρασκευάζει. ἀλλ' ἀσοβέρους καὶ αὐτάρκεις καὶ ἐπὶ τοῖς 3
ιδίοις ἀγαθοῖς, οὐκ ἐπὶ τοῖς τῶν πραγμάτων μέγα φρονοῦντας.

46 Τὰς φάυλας συνηθείας ὥσπερ ἄνδρας πονηροὺς πολὺν
χρόνον μέγα βλάψαντας τελείως ἐκδιώκομεν.

47 Προκατελήμηναι σε, ὦ Τύχη, καὶ πᾶσαν <τὴν> σὴν
καρτίσδουσαι ἐνέφραξα. καὶ οὔτε σοὶ οὔτε ἄλλῃ οὐδέμιᾳ περι- 10
στάσει δώσωμεν ἑαυτοὺς ἐκδόντους· ἀλλ' ὅταν ἡμᾶς τὸ χρεὼν
ἐξάγῃ, μέγα προσπύσαντες τῷ ζῆν καὶ τοῖς αὐτῷ κενῶς περι-
πλαττομένοις ἐπιμεν ἐκ τοῦ ζῆν μετὰ καλοῦ παιῶνος ἐπιφαι-
νούμεντες ὥς εἴ ἡμῖν βεβίωται.

48 Πειρώσθαι τὴν ὑστέραν τῆς προτέρας κρείττω ποιεῖν, 15
ἕως ἂν ἐν ὁσῷ ᾖμεν· ἐπειδὴν δὲ ἐπὶ πέρας ἔλθωμεν, ὁμαλῶς
εὐφραίνεσθαι.

49 Οὐκ ἦν τὸ φοβούμενον λῦειν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων μὴ
εἰδότας τίς ἡ τοῦ σύμπαντος φύσις, ἀλλ' ὑποπιεύοντάς τι τῶν
κατὰ τοὺς μύθους. ὥστε οὐκ ἦν ἄνευ φυσιολογίας ἀκραιφύς 20
τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνειν.

50 Οὐδεμία ἡδονὴ καθ' ἑαυτὴν κακόν· ἀλλὰ τὰ ποιητικὰ
ἐνίων πολλαπλασίονος ὀχλήσεις ἐπιφέρει τῶν ἡδονῶν.

51 Πυνθάνομαι σου τὴν κατὰ σάρκα κίνησιν ἀφθονώτατον
διακτεῖσθαι πρὸς τὴν ἀφροδισίων ἔντευξιν. σὺ δὲ ὅταν μῆτις 25

3 Metrodoro (fr. 48) assignat Koerte 5 ἀλλὰ σοβαροῦς Vat.,
corr. Leup., ἀλλ' ἀσοβέρους Gc. 8 μεταβλάψαντας Vat., corr.
Hartel 9 — Metrod. fr. 49 K | τὴν ex Plut. De tranq. an. 18
p. 476 U add. Us. 12 περιπλεωμένοις Us. 13 πλείονος Vat.,
corr. Us. 14 τὴν ὑστέραν τῆς προτερίας Us. 15 — Senl. XII |
οὐκ ἦν] οὐκ οὐκ Vat. 16 κατειδότα D. Jaert. | ὑποπιεύοντάς
τι scilicet: ὑποπιεύοντι Vat. ὑποπιεύομενόν τι D. Jaert.

22 — Senl. VIII 24 ἀφθονώτερον Us.: ἀφθονὸν Vat. (ἀφθονω-
τέρον; K. Thomas) 25 ἀφροδισίων Vat., corr. Us. | ὅταν Us.
ὅτι Vat.

τοὺς νόμους καταλύει μήτε τὰ καλῶς εἶθι κείμενα κινήει μήτε τῶν πλησίον τινὰ λυπῆει μήτε τὴν σάρκα καταξείνηει μήτε τὰ ἀναγκαῖα καταναλλίσκει, χρῶν ὡς βούλει τῇ σκευτοῦ προσιδέσει. ἀφροδίσια γὰρ οὐδέποτε ὤνησεν, ἀγαστητὸν δὲ εἰ μὴ ἔβλαψεν.

52 Ἡ φίλια περιχορεύει τὴν οἰκουμένην ἀφρότισσα δὴ πᾶσιν ἡμῖν ἐγείρεσθαι ἐπὶ τὸν μακαρισμόν.

53 Οὐδενὶ φθονητέον· ἀγαθοὶ γὰρ οὐκ ἄξιοι φθόνου, πονηροὶ δὲ βίβη ἂν μᾶλλον εἰστυχῶσι, τοσούτω μᾶλλον αὐτοῖς το λυμαίνονται.

54 Οὐ προσποιεῖσθαι δεῖ φιλοσοφεῖν, ἀλλ' ὄντως φιλοσοφεῖν· σὺ γὰρ προσδεόμεθα τοῦ δοκεῖν ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ὑγιαίνειν.

55 Θεραπευτέον τὰς συμφορὰς τῇ τῶν ἀπολλυμένων χάριτι καὶ τῷ γινώσκειν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄπρακτον ποιῆσαι τὸ γεγονός.

56 Ἀλγεῖ μὲν ὁ σοφὸς οὐ μᾶλλον στρεβλούμενος (ἢ στρεβλούμενου) τοῦ φίλου.

57 Ὁ βίος αὐτοῦ πᾶς δι' ἐπιστίαν συγγενήσεται καὶ ἀνακαταστρέψεται ἴσως.

58 Ἐκλυτέον ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ περὶ τὰ ἐγκύκλια καὶ πολιτικά δεδραστηρίου.

59 Ἀπλήστον οὐ γαστήρ, ὅσπερ οἱ πολλοὶ φασιν, ἀλλὰ δόξα ψευδὴς ὑπὲρ τοῦ (τῆς) γαστρὸς ἀορίστον πληρώματος.

valiscentes

1 καταλύει Vat. | εἶθι Hartel 2 πλησίον Vat. 3 καταγωγῆς Vat. 4 τὸ Us. | τῶ Vat. 5 ἀφροδίσια κτλ. = fr. 62 6 ἡ φίλια cf. E. Thomas, *Herm.* XXVII (1892) 31, Schwartz, *Charakterk.* Ist 48: ἡ φιλοσοφία Hartel, Weil ἡλίου σφαῖρα Us. 7 τὸν μακάριον βίον Weil 8 εἰστυχῶσι Vat., corr. Wotke 11 = fr. 220

14 ἀπολλυμένων Vat.: corr. Wotke? Us. | χάριτι 'gratia recordatione' Cic. *De fin.* I 17, 57 cf. p. 44, 8; Vat. 17, 75

15 γεγονός Us.: γένος Vat. 16 = cod. Pal.-Heid 3 | στρεβλούμενος ἢ στρεβλούμενου τοῦ φίλου Pal.-Heid. στρεβλούμενος τὸν φίλον Vat. στρεβλούμενος (αὐτὸς ἢ ὁρῶν στρεβλούμενον) τὸν φίλον Us., Kl. Schr. I 324 18 excerptum ex epistula cf. 19 21 δεινακτέον Vat., corr. Us. 25 τῆς περὶ Us.

60 Πᾶς ὥσπερ ἄρτι γεγενῆς ἐκ τοῦ ζῆν ἀπέρχεται.

61 Καλλίστη καὶ ἡ τῶν πλησίον ὄψις, τῆς πρώτης συγγενείας ὁμοιοσύνης ἢ [εἰ] πολλὴν εἰς τοῦτο ποιουμένης σπουδὴν.

62 Εἰ γὰρ κατὰ τὸ δῖον ὄργανοι γίνονται τοῖς γεννήσασιν πρὸς τὰ ἔργονα, μάταιον δὴπουθέν ἐστι τὸ ἀντιτείνειν καὶ μὴ παρατεῖσθαι συγγνώμης τυχεῖν· εἰ δὲ μὴ κατὰ τὸ δῖον ἀλλὰ ἀλογιώτερον, γελοῖον πάν(τας) τὸ προσεκκαίειν τὴν ἀλογίαν θυμοκατοχοῦντα, καὶ μὴ ζητεῖν μεταθεῖναι κατ' ἄλλους τρόπους εὐγνωμονοῦντα.

63 Ἔστι καὶ ἐν λεπτότητι καθαριότης, ἧς ὁ ἀντιπλόγιστος 10 παραπλήσιόν τι πάσχει τῷ δι' ἀοριστίαν ἐκπίπτοντι.

64 Ἀκολουθεῖν δεῖ τὸν παρὰ τῶν ἄλλων ἔπαινον αὐτόματων, ἡμᾶς δὲ γενέσθαι περὶ τὴν ἡμῶν ἰατρείαν.

65 Μάταιόν ἐστι παρὰ θεῶν αἰτεῖσθαι ὅτις ἑαυτῷ χρηγῆσαι ἱκανός ἐστι.

66 Συμπαθῶμεν τοῖς φίλοις οὐ θρηνοῦντες ἀλλὰ φροντίζοντες.

67 Ἐλεύθερος βίος οὐ δύναται κτήσασθαι χρήματα πολλὰ διὰ τὸ τὸ πρᾶγμα (μὴ) ἡθδίων εἶναι χωρὶς θητείας ὄχλων ἢ δυναστέων, ἀλλὰ συνεχεῖ δαυφιλία πάντα κέκληται· ἂν δέ που 20 καὶ τύχη χρημάτων πολλῶν, καὶ ταῦτα βραδύως ἢν εἰς τὴν τοῦ πλησίον εὖνοιαν διαμετρήσαι.

68 Οὐδὲν ἱκανὸν ὧ ὀλίγον τὸ ἱκανόν.

1 = fr. 495 2 πλησίον Vat. 3 ἢ [εἰ] Weil l. l. p. 653 καὶ Hartel: ἢ εἰ (sic ai?) Vat. | ποιουμένη Vat., corr. Us. 4 ἔργονα Vat. 5 (ὥστε) συγγνώμης τυχεῖν Croen. 6 πάντως scilicet: πάν Vat., πάν Weil σιγᾶν Us. | προσεκκαίειν Weil πρὸς ἑκατον Go.: πρὸς ἑκατην Vat., πρὸς ἑκατῶν vel ἑκατῶν Us. | ἀλογίαν (ἄγον) Us. 7 θυμῷ, κατοχοῦντα Vat., corr. Croen., Rh. Mus. LXI (1906) 421 θυμῷ κατέχοντα Weil θυμῷ κατέχον Go. 8 εὐγνωμονοῦντα Croen. | εὐγνωμονοῦντας Vat. 9 ἰατρῆς Us., καθαρίος Vat., corr. 10 συμπαθῶ μὲν Vat. 11 (Ο) ἐλεύθερος βίος Croen., cf. fr. 196 | κτήματα Vat., corr. Hartel 12 καὶ μὴ add. Us. | θητείας Vat., corr. Hartel 13 (ἐν) συνεχεῖ Hartel (συν) συνεχεῖ Us. 14 ἡθδίας Croen. 15 = fr. 473, cod. Pal.-Heid. 4

69 Τὸ τῆς ψυχῆς ἀχάριστον λίχνον ἐποίησε τὸ ἴψαι εἰς ἄπειρον τῶν ἐν διαίτῃ ποικιλμάτων.

70 Μηδέν σοι ἐν βίῳ πραγθεῖν ὃ φόβον παράξει σοι, εἰ γνωσθήσεται τῷ πλησίον.

71 Πρὸς πάσας τὰς ἐπιθυμίας προσεκτέον τὸ ἐπερώτημα τοῦτο· τί μοι γενήσεται ἐν τελευτῇ τὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐπιζητούμενον, καὶ τί ἔαν μὴ τελεσθῇ;

72 Οὐδὲν ὄφελος ἦν τὴν κατ' ἀνθρώπους ἀσφάλειαν παρασκευάζεσθαι τῶν ἀνωθεν ὑπό(πτων ὄ)ντων καὶ τῶν ὑποκείμεν καὶ ἀπλῶς τῶν ἐν τῷ ἄπειρῳ.

73 Καὶ τὸ γενέσθαι τινὸς ἀληθδύνας περὶ σώματι λυσitteλεῖ πρὸς φυλακὴν τῶν ὁμοειδῶν.

74 Ἐν φιλολόγῳ συζητήσαι πλείον ἤνυσεν ἡ ἡτηθείς, καθ' ὃ προσέμαθεν.

75 Εἰς τὰ παρφορηκότα ἀγαθὰ ἀχάριστος φωνή ἢ λέγουσι· τίλος θρα μακροῦ βίου.

76 Τοιοῦτος εἴ γηράσκων ὁποῖον ἔγω παραινῶ, καὶ διγνώσκας ὁποῖόν ἐστι τὸ ἑαυτῷ φιλοσοφῆσαι καὶ οἶον τὸ τῇ Ἑλλάδι· συγγαίρω σοι.

77 Τῆς αὐταρκτείας καρπὸς μέγιστος ἐλευθερία.

78 Ὁ γενναῖος περὶ σοφίαν καὶ φιλίαν μάλιστα γίγνεται ὢν τὸ μὲν ἴσθι θνητὸν ἀγαθόν, τὸ δὲ ἐθάναιτον.

79 Ὁ ἐπιδράχτος ἑαυτῷ καὶ ἑτέρῳ ἀδύλητος.

80 Γενναῖον σωτηρίας μοῖρα τῆς ἡλικίας τήρησις καὶ φυλακὴ τῶν πάντων μολυνάντων κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς οἰστροώδεις.

1 λίχνον ex λίχνον corr. Vat. 2 ἐν (τῷ) βίῳ? Us.
3 — Sent. XIII | ἀνθρώπου; D. Laert.: ἀνθρώπου (sic) Vat.
4 παρασκευάζεσθαι D. Laert. | ὑπόπτων Vat., corr. Us.
5 ὑπόπτων κατεστῶτων D. Laert. 11 γενέσθαι sic Vat. 10 τίλος
πλ.: Solon apud Jo. Stob. II 7, 18 p. 133 W. Schol. in Lucian.
p. 5, 11 Ka. etc. 11 (Οὐ) τοιοῦτος Us. | καὶ δὴ ἔγνωσας τίς
Vat., corr. Us. 12 cf. Matrocl. fr. 11 K | οἶον τὸ Hartel: οἶον
τῷ sic Vat. 13 θνητὸν Hartel: θνητὸν Vat. 14 γενναῖον
(γενναῖον?) seri: F. . . ω Vat. (prima littera aut Γ aut Ρ fuisset
indicium).

81 Οὐ λυσι τὴν τῆς ψυχῆς ταραχὴν οὐδὲ τὴν ἀξιόλογον ἀπαγενοῦ χάραν οὔτε πλοῦτος ὑπάρχων ὁ μέγιστος οὔθ' ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς τιμὴ καὶ περίβλεψις οὔτ' ἄλλο τι τῶν παρὰ τὰς ἄζυρσι(εῖ?)τους αἰτίας.

Accedunt ex codice Palatino-Heidelbargensi Graeco 129 f. 23^r praeter ea quae Vaticanus codex quoque habet (1 = 30, 2 = 31, 3 = 56, 4 = 68):

5 Μειραμνίαν κατὰ τὴν ἐν λόγοις εὐρυθρίαν παραιτητίαν ἢ μικρὰ γὰρ θαυματομένη μεγάλων ἀπερίσκειται.

6 Οἱ κόλακες τύχης εὐημεροῦσης διάκονοι.

1 cf. fr. 470 | τὴν Vat.: τιν' Us. 4 ἀδιορίστους Us. 5 μν-ραμνίαν Pal., corr. Us. μνρ(ίαν μνρ)αμνίαν E. Thomas, Arch. f. G. d. Ph. IV (1891) 570 | κατὰ Us.: καὶ Pal. 7 οἱ del Radermacher